

**COLECTIILE BIBLIOTECII - GRIJA SI MINDRIA UNUI
ADEVĂRAT BIBLIOTECAR**

**DANII DE CĂRȚI IN 2 DECENII DE COLABORARE CU
ASOCIAȚIA CULTURALĂ PRO - BASARABIA SI BUCOVINA,
FILIALA „C. NEGRI” DIN GALAȚI**

**GIFTS OF BOOKS IN 2 DECADES OF COLLABORATION
WITH THE CULTURAL ASSOCIATION PRO BASARABIA
AND BUCOVINA, BRANCH „C. NEGRI” FROM GALATI**

Elena HARCONIȚA

Acum doi ani, la 19 aprilie 2010, în Biblioteca universității bălțene a avut loc lansarea a 2 cărți: *Pr. Igor P. Jechiu. Vremea cheltuita cu înțelepciune nu se pierde! aforisme, minidefiniții, gânduri, însemnări.* Galați. Partener. 2008 și *Arhiepiscopul Dr. Antim Nica: Prinos la centenarul nașterii 1908-2008.* Galați, Ed. Episcopiei Dunării de Jos. 2008.

La acest eveniment au participat personalități care au îngrijit aceste publicații și au venit la Bălți pentru a cunoaște pe viu instituția, în care a făcut mari investiții culturale și spirituale regretatul basarabean, primul președinte al Asociației Pro Basrabia și Bucovina, Filiala din Galați, Pr. Igor Jechiu. Printre musafiri au fost. Pr. dr. Eugen Drăgoi consilierul cultural al Episcopiei *Dunărea de Jos* din Galați, România, inginerul Radu Motoc, secretarul Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, Filiala *Costachi Negri* din Galați, Pr. Ioan Postolache, nepoata preotului Igor Jechiu, Preotul Valeriu Cernei de la Episcopia Basarabiei.

Pe Preotul Igor Jechiu, pămînteanul nostru, născut în Mîrzeștii Orheiului în anul 1918 și decedat în Galați la 19 martie 1992, l-am cunoscut prin cărțile ce a reușit să le scrie și pe care le-a lăsat fiului său Victor Jechiu din Australia, nepoatei sale și desigur, cel mai mult din amintirile regretatului profesor Paul Păltănea, dr. Mihai Cojocar și inginerului Radu Motoc. Datorită lui Radu Motoc, inginerului gălățean aflat pe post de secretar al Filialei Galați APBB, în anul 1992 sosește la Bălți scrisoarea de răspuns la apelul pe care îl făcuse Directoarea Faina Tlehuca către mai multe instituții și organizații din România la finele lui 1991. Conținutul mesajului expediat era următorul: „*Regret mult că nu Vă cunosc personal, ne adresăm însă cu rugămintea de a ne ajuta să depășim greutățile cu care ne confruntăm - completarea colecțiilor cu literatură în limba română. Nu avem nici un exemplar de Istoria românilor din cele mai vechi timpuri și până astăzi, nu avem cărți la filosofie, economie, pedagogie, nu avem cărți*

la limba și literatura română.

Sîntem preocupați de completarea retrospectivă și curentă, de întocmirea bibliografiilor naționale, dar lacunele create în anii 1941 - 1989 sînt foarte mari.

Avem informații că Dumneavoastră ca Președinte al Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați, dispuneți de colecții bogate de documente, cărți, ediții periodice, manuscrise ce țin de trecutul și prezentul neamului nostru. Vă rugăm frumos să ne ajutați să lichidăm aceste goluri în colecțiile noastre și așteptăm cu nerăbdare un răspuns pozitiv".

24 decembrie, 1991

Răspunsul nu a întârziat, dar a venit cu o veste tristă: *„Cu durere în suflet Vă informăm că Președintele asociației noastre a primit două lovituri la un interval de o săptămînă: moartea fiului și a nevastei. După acest șoc a suferit un infarct extins.*

Subsemnatul, secretarul Asociației, Vă aduce la cunoștință, că similar cu fondul de carte „Galați” deschis de noi la Biblioteca Națională din Chișinău și Cernăuți, am hotărît să deschidem la Dvs un asemenea fond care va fi alimentat periodic. Un prim lot de cărți este deja pregătit și va fi trimis în luna aprilie. Președinte. Pr. Igor JECHIU. Secretar Ing. Radu MOTOC

La doar cîteva luni, în 19 martie, de la Bălți pleca o altă durută telegramă: *„Profund îndurerați decesul Părintelui Igor Jechiu. Sincere condoleanțe”,* Rectorul Universității dr. Prof. N. Filip. Director F. Tlehuci...

Pe așa o notă tristă a început această relație epistolară, care avea să crească în timp de 20 de ani într-o prietenie și parteneriat durabil, cum nu știu dacă se mai întîmplă în altă parte.

Ruga din *„Tatăl nostru”*: *Pîinea cea de toate zilele, dăne-o nouă astăzi,* Părintele Igor Jechiu o transformase în gîndul *Dă-mi cartea cea de toate zilele.* Dumnealui considera că, nu este mai mare dragoste pe pămînt decît dragostea de Dumnezeu și de Carte. Era posesorul uneia dintre cele mai bogate biblioteci particulare din România. „... era poate unicul posesor de un număr colosal de ediții Princeps Erasmus din Rotterdam, unul din cei mai însemnați umaniști din perioada Renașterii și Reformei din secolele XV-lea și al XVI-lea, „primul european conștient”, precum spunea Ștefan Zweig. Avea mai bine de 69 de biblii, începînd cu primele tipărituri, cărți rare și manuscrise de pe vremea lui Petru Movilă. A fost un mare bibliofil. Toată înțelepciunea lumii, puzderia aceea de aforisme pe care o întîlnești în Dicționarul înțelepciunii a lui Teofil Simenschi, Părintele Igor Jechiu a trecut-o prin mintea sa, prin sufletul său și i-a dat alte tălmăciri. Să sperăm că vor veni zile mai bune, cînd vor fi editate,

spunea profesorul Paul Păltănea în anul 1993. Acele timpuri au venit peste zece ani de la trecere în neființă a celui care a fost un Om, un Suflet Mare și care și-a îndreptat privirea iubitoare spre pământurile natale, aducând primele daruri de carte la Biblioteca Națională. În fața celei mai importante biblioteci din Moldova sădind și doi brazi pentru ca să păzească de duhurile și ursitoarele răuvoitoare noua viață a tuturor bibliotecilor moldovenești, care se întorceau atunci cu fața spre cartea românească ținută multă vreme ascunsă în subsoluri și ferecată după lacăte grele.

Fiind convinsă că numai prin carte putem cunoaște trecutul, prezentul și viitorul, Directoarea Faina Tlehuci, chiar de la începutul activității sale, acorda cea mai mare atenție dezvoltării colecțiilor Bibliotecii, considerându-le temelia, tezaurul de primă valoare al oricărei instituții bibliotecare. Așa s-a întâmplat în întreaga lume și în toate timpurile: de la tăblițele de lut din Biblioteca lui Assurbanipal din Ninive, secolul VII înaintea erei noastre, pînă la colecțiile hibride de azi, constituite din documente tipărite, materiale AV și resurse electronice.

Trecerea de la scrierea chirilica la cea latina și decretarea limbii naționale au ridicat probleme deosebite pentru conducerea Universității și a Bibliotecii Universitare. Completarea cu literatura de specialitate în limba națională a fost una din cele mai dificile probleme de rezolvat. Presiunea cadrelor didactice asupra conducerii bibliotecii de a achiziționa cărți de specialitate și literatură indicată în bibliografiile programelor de studii era enormă. Această grea misiune a realizat - o Directoarea bibliotecii care a știut să mobilizeze toate relațiile interne și externe, și să convingă conducerea Universității de importanța alocării unor fonduri financiare speciale pentru achiziția de carte. Astfel, într-un timp relativ scurt a fost asigurat strictul necesar de literatură. (De la Galați Radu Motoc, pentru Ziarul de Garda)

„I-am scris Preotului Igor Jechiu că problema problemelor Bibliotecii universitare din Bălți este completarea retrospectivă și curentă a literaturii în limba română, reorganizarea fondurilor pe bază de CZU, fără de care Universitatea n-o să poată realiza sarcina de pregătire a cadrelor naționale. Mi-a fost greu să scriu despre durerile noastre, dar am scris și am cerut ajutor”, relatea doamna director într-o comunicare de a sa în anul 1993. În continuare Directoarea exprimă mare recunoștință pămînteanului nostru, marelui iubitor de carte, cunoscătorului multor limbi: rusa, franceza, germana, italiana, engleza, greaca, latina, slava veche Preotului Igor Jechiu. „Înflăcăratului orator, publicistului, epigramistului, traducătorului și să aducem o muțumire adîncă adeptilor săi, prietenilor cu care a conlucrat mulți ani: doctorul Chiril Baranețchi,

profesorul Paul Păltănea, inginerul Radu Motoc, dr Mihai Cojocaru, care îi urmează întru totul cauza nobilă și sfântă și depun eforturi colosale pentru rezolvarea problemelor arzătoare ale Bibliotecii Universitare din Bălți”. În aceeași comunicare: În decembrie 1991 colecția Bibliotecii era de 1 360 618 unități materiale. Din acest număr de cărți numai 158 962 ex. le-am avut în limba de stat, ori 11,68 % din numărul total de exemplare. Din acestea doar 13 531 ex. (8,5 %) erau în grafie latină, din toată colecția formînd doar 0,99%. După conținut 56,9 % era carte social - politică, majoritatea fiind învechită moral. În acești 2 ani am decontat 38 000 exemplare în limba de stat.

„N-am să uit nici odată nici eu, nici colegii mei n-ar uita acele cîteva zile din decembrie anul 1992 cînd prietenii noștri din Galați ne-au adus acea bogăție. Fiecare carte am ținut-o în mîină și nu-mi venea a crede că noi sîntem proprietarii unei bogății la care am visat, dar nu mi-am închipuit că acest vis o să se îplinească”.

Să urmărim cîteva gînduri de ale Doamnei Director Faina Tlehuci despre *Donațiile de carte și rolul lor în reformarea colecțiilor*, prezentate în anul 1999 la sesiunea de comunicări privind rezultatele cercetării științifice din anul 1998: „...Ion Stoica, renumitul teoretician în biblioteconomie în articolul „Integrarea componenței informaționale în reforma învățămîntului românesc” scrie: „Informația este factorul dinamizator cel mai important al învățămîntului. Numai în funcție de modul în care este receptată și organizată, ierarhizată și utilizată informația, se poate obține o noua calitate de cunoaștere”. (Biblioteca, 1998, nr. 7, p. 200).

Și acuma încercăm să ne amintim cum se descompune definiția - surse de informare. De ce? Pentru că azi, în veacul tehnico - științific mulți, reprezentanți ai bibliotecilor mari, cu automatizare finalizată, dau uitării sursele de informare tradiționale.

Sursele de informare azi le descompun în două părți și anume:

- sursele de informare tradiționale: cartea (manual, monografie, compendiu, culegeri etc.) serialul și altele;
- sursele de informare moderne (e vorba de marele concurent al cărții) informația electronică, cum este catalogul electronic - OPAC-ul, alte module audio-viziuale (audio și video casete, CD-uri, foto etc.).

La noi aceste surse de informare moderne sînt concentrate în sala de lectură Nr. 7, sala de lectură Nr. 5 cu audierea în grup, altele în sala cataloagelor și aproape în toate secțiile Bibliotecii. Vorbind despre aceste surse trebuie evidențiată sursa - surselor moderne **I n t e r n e t u l** (noi ne folosim de Internet, dar încă nu la nivelul dorit). Această sursă de informație ne costă 210-220 lei

lunar. Am reținut o caracteristică hazlie a Internetului. „Internetul este o rețea enormă de baze de date pornind de la rețete pentru pregătirea unui curcan cu sos de piper verde pînă la schema completă și funcțională și ultimului satelit de comunicații al Statelor Unite". Toate acestea interconectate și accesibile de oriunde de pe glob, și de la noi, din centrul informațional. Ca un aspect relevant asupra dimensiunilor acestei uriașe baze de date, o estimare foarte aproximativă publicată tot pe Internet, că volumul de informații a acestei baze de date este de peste 1 000 000 (un milion) de ori mai mare decît tot ceea ce a fost publicat în mod tradițional pe pămînt de la începutul omenirii pînă în prezent.

De ce fac așa o introducere detaliată? Probabil că unii dintre Dumneavoastră se gîndesc că aceste explicații n-au nimic comun cu conținutul referatului meu. Mă grăbesc să afirm că nu-i așa. Și imediat explic la ce tinde Biblioteca universitară, dacă o dezvoltare la nivelul bibliotecilor din occident (cred că noi avem acest drept pentru că aprecierile de așa fel nu-s făcute numai de noi ci și din partea unor experți de peste hotarele țării) nu trebuie să dăm nici o preferință surselor de informare în bibliotecă, considerîndu-le la fel de importante și pe acele moderne și pe acele tradiționale.

Cred că nu numai eu dar și voi, dragi colegi, răsfoind permanent revistele „Biblioteca”, „Revista Bibliotecii Naționale” și alte surse, în care sînt ogindite problemele teoriei și practicii biblioteconomice, nu numai odată ați citit afirmațiile specialiștilor din România că majoritatea bibliotecilor nu pot fi comparate cu bibliotecile din occident (restanță de 15-20 ani) și nu din vina bibliotecarilor, dar din cauza lipsei fondurilor financiare.

Sînt fericită că în etapa asta de penurie totală, în care se găsește țara noastră și în etapa asta grea de trecere, ne-am debarasat de ideologia „vrednică”-periculoasă, în primul rînd și în al doilea - am găsit acele decizii manageriale care ne-au permis să multiplicăm acele două grupe de suporturi de informare pe care ne bazăm în lucrul nostru de toate zilele, aplicînd o tehnologie avansată. Ce-i concentrat în aceste decizii manageriale? Căutările permanente pentru creșterea surselor de informare (tradiționale și moderne) neavînd posibilitate să ne folosim de susținerea materială a Universității a căreia subdiviziune sîntem și a Ministerului Educației și Științei, care nici un ban nu alocă pentru dezvoltarea Bibliotecilor. Vorbesc de:

- donații de carte care ne-au dat posibilitate să reformăm colecțiile bibliotecii în limba română și în limbile străine;
- sponsorizarea unor programe pe care se bazează automatizarea bibliotecii, înzestrarea bibliotecii cu tehnica de copiere, cu FAX, cu poștă electronică etc.

Cu ce greutate azi se lovesc majoritatea bibliotecilor? Dacă ați reținut conținutul lecțiilor domnului Daivid Cais din Ohaia Statele Unite ale Americii și dlui ne-a vorbit de greutatele materiale cu care se lovesc bibliotecile din America. Greutățile lor și ale noastre, însă, le putem compara cu cerul și pământul. Îmi permit să afirm că dacă nu ești indiferent față de tot ce este bibliotecă în care lucrezi și ești în căutări permanente, ușile ți se deschid și multe le poți rezolva.

Aici sînt expuse mai multe materiale care ne conving că fără de acțiuni active, fără de emoții, fără de multe încercări, care uneori dau chiar și greș, n-am fi ajuns la nimic. Cu toate greutatele cu care ne lovim, nu stăm locului, cucerim cu chiu și vai unele poziții fără de care și noi am fi acuma la un nivel nedorit.

Mai sînt probleme nerezolvate, dar totuși avem tot dreptul să zicem că avem o Bibliotecă modernă. Viitorul Bibliotecii noastre îl vedem frumos și cu folos pentru fiecare beneficiar".

Doamna Director a știut să îmbogățească colecțiile în vremurile sovietice (1962-1992) și a știut să se reorienteze odată cu renașterea națională, studiind repertorii bibliografice noi pentru programele de instruire, demonstrînd o bună cunoaștere a limbii române, pe care a vorbit-o în copilărie și care era limba de comunicare cu mama Dumneaiiei de care a avut grijă pînă la adînci bătrînețe.

Deocamdată, Asociația Dumneavoastră e unicul izvor ce ne oferă posibilitatea de-a ne îmbogăți fondurile cu publicații în limba română, scria Directoarea în anul 1992;

In Universitatea noastră se va redeschide Liceul „Ion Creangă”, ne lipsește literatura didactică;

Și încă o rugăminte avem nevoie de Tabelele de Clasificare Zecimală Universală, revenim la clasificarea pe care o practică toată lumea;

Instituirea Bursei „Preot Igor Jechiu”, de care au beneficiat 3 biblioteci de la noi, au făcut posibilă documentarea în cele mai prestigioase biblioteci din România în vederea studierii, apoi aplicării CZU și informatizării Bibliotecii.

Peste cîtiva ani - *La noi nu se găsește un aparat de numerotat cărțile pentru a putea face inventarul;*

Au mai trecut vre-o doi ani: *Încă o întrebare. La editura „TEORA ” să ne adresăm noi, ori o faceți Dvs? Mă iertați de atîta deranj. Mi-i lehamite să umblu permanent cu miîna întinsă, dar n-am încotrio. Nici anul acesta nu s-a hotărît nimic pozitiv cu finanțarea la nivelul statutului.*

Intre timp bogatele stocuri de carte de referințe, științifică, istorică, lite-

ratură și critică literară, carte rară treceau și treceau Prutul, fiind direcționare de neobositul Radu Motoc, care sensibiliza Biblioteca Națională din România, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca „V. A. Urechia” din Galați, Universitatea Dunărea de Jos, editurile HUMANITAS, Magazin Istoric, Uniunea Compozitorilor și Muzicienilor din România, Institutul de Psihologie a Academiei Române, Institutul Cultural Român, instituții și multe persoane particulare... În fiecare an se perfectează pentru noi abonamente la publicații periodice de Biblioteca Națională și Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București. Colecții de prestigioase reviste *Viața Basarabiei*, *Convorbiri literare*, *Revista Fundațiilor Regale*, ce constituie o istorie vie a literaturii române, sînt valorificate astăzi în cercetările științifice ale studenților, cadrelor didactice bălțene.

Din Australia, de la Victor Jechiu, cel de al doilea fiu al regretatului Părinte Igor Jechiu, soseau bani pe care se cumpărau cărți de la Editura Humanitas pentru studenții de la Bălți.

Paznici eterni ai adevărului, nici un sacrificiu să nu li se pară mare pentru achiziționarea lor, nici o grijă nu trebuie neglijată pentru a le păstra, spunea Richard de Bury, cancelarul Angliei la începutul secolului al XIV-lea, despre procurarea cărților. Și oamenii bibliotecii de la Bălți au fost și rămân mereu obsedați de grija colecțiilor - actualizarea, îmbogățirea, gestionarea și oferirea lor cu generozitate tuturor doritorilor de-a se ospăta din marele ocean al cunoștințelor.

Colaborarea s-a început cu un scop sfînt: de a contribui la creșterea colecției de literatură în limba română, care la începutul anilor 90 număra doar 5 009 ex. - 5 % din toată colecția de atunci, scria Faina Tlehuci. La începutul anului 2013 constatăm 244 719 ex., ori circa 24 % de carte în limba română.

Peste 28 000 de documente în valoare de peste 1,6 milioane lei - 100 000 Euro au fost investite în Biblioteca noastră de Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați.

Concomitent cu cărțile, Biblioteca este dotată cu antenă parabolică, televizor color, în universitate este susținută crearea laboratorului de paleografie. Incepînd cu anul 1995 Asociația inițiază și devine cel mai mare susținător financiar în omagierea șefilor de promoții de la toate Facultățile, susține deschiderea Atheneului universitar. Timp de trei ani vizitatorii Bibliotecii au admirat expoziția de litografii și gravuri „Domnitori și principii ai Țărilor Române”, ce conținea portrete și lucrări nu întotdeauna apăreau în enciclopedii și cărți de istorie. Mai tîrziu Biblioteca primește în dar expoziția *Vechi gravuri din sec. XV-XVI Ex-librisuri de Epocă*, realizată cu multă pasiune de Radu Motoc.

Prefectul județului Galați, regretatul Răzvan Angheluță, directorul ge-

neral al celui mai mare combinat siderurgic din România, domnul Nicolae Dumitru, Primar al Galațiului, doctorul Chirii Baranețchi, succesorul Pr. Igor Jechiu la funcție de Președinte a Asociației, Episcopia Dunărea de Jos, personalități onorabile, care se implicau în grijile și nevoile noastre datorită Omului despre care se poate spune cu cuvintele Preotului Igor Jechiu: *Cu cât este omul mai adevărat, cu atât este mai simplu și cu cât este mai simplu, cu atât mai apropiat de statura sa morală originară.*

„Ca Membru de Onoare în Senatul Universitar salut cu încredere noua structură de conducere care cu siguranță va ști să colaboreze cu toată comunitatea științifică din cadrul Universității pentru a crea condițiile optime unui progres educațional național pentru această prestigioasă Universitate de la Nordul Republicii.

În cea ce mă privește voi colabora în continuare cu programe culturale care țin de Biblioteca Universitară „Alec Russo” și promovarea personalităților bălțene în spațiul cultural european”, scria Dl Radu Motoc, la început de aprilie 2010, într-o scrisoare adresată conducerii actuale a Universității bălțene.

Continuând gândurile regretatului Preot Igor Jechiu, excepțional om de cultură și nețărmită omenie, mare iubitor de carte și de neam, care spunea că de o viață lungă se poate bucura numai omul, pe care preocupările neîntrerupte l-au împiedicat să se plîngă că e scurtă. Părintele Jechiu nu mai este demult printre noi, a plecat în lumea celor drepți cu Faina Tlehuci, nu s-au întâlnit nici odată cît au trăit, poate întîlnindu-se acolo, dar tot ceea ce au lăsat pentru universitarii bălțeni a devenit o moștenire, o zestre patrimonială de care vor beneficia mii de studenți și cadre didactice mulți ani înainte.

Dintotdeauna ne-am dorit ca Fondul de carte GALAȚI să fie în continuă creștere spre bucuria cititorilor și a bibliotecarilor, fapt ce continuă să fie realizate atîta timp cît „*Binele pe care-l poți face, ești dator moral să-l faci*”, precum spunea Preotul Igor Jechiu. Binele pe care l-am avut mereu datorită pasiunii și efortului susținut al domnului ing. Radu Motoc, care nu a lăsat să slăbească acea mîină de ajutor, întinsă acum 20 de ani în urmă...

Iar Doamna Director, de acolo, de sus, ne atenționează că „schimbările la care am ajuns sînt destul de mari, dar nu îtr-atîta ca să putem fi liniștiți. Tot ce am făcut este un început frumos care cere o prelungire foarte activă ...”